

SOKAK SANATININ GİZLİ SANATÇISI, BANKSY

BORA ÖZEN
Yrd. Doç., Cumhuriyet Üniversitesi,
GSF, Grafik Bölümü,
ozen.bora@gmail.com

GÖKHAN EKEN
Yrd. Doç., Cumhuriyet Üniversitesi,
GSF, Resim Bölümü
gokhaneken@yandex.com

ÖZ

Başta İngiltere olmak üzere birçok farklı ülkede yaptığı çarpıcı duvar resimleriyle ünlenen bir sokak sanatçısıdır Banksy. O sanat dünyasına zor kabul edilmiş, müzelerle ve sanat galerileriyle dalga geçen, 2010 yılında Time dergisinin Steve Jobs ve Lady Gaga'yla birlikte dünyanın en etkili 100 ismi arasında gösterdiği bir sanatçıdır. "*Gerilla artist*" olarak anılan sanatçı çalışmalarında savaş karşıtı, çevreci, hayvan haklarını savunan ve tüketim çılgınlığını eleştiren mesajlar vermektedir. Bristol'den gelen sıradan bir grafiti sanatçısıyken eserleri müzayedelerde altı haneli rakamlara alıcı bulan Banksy ünlülerin duvarlarını süslemektedir. Yeni bir Banksy eserinin sokakta ortaya çıkışı ulusal çapta haber olabiliyor, en son sergisi için insanlar saatlerce kuyrukta bekliyor ve "Exit Through the Gift Shop" isimli filmi Oscar'a aday gösteriliyor. Bu durum aslında ortaya çıkışı kapital sistemin yarattığı her türlü pazarlama mekanlarına bir karşı duruş olan sokak sanatının da ruhuna aykırı bir durum teşkil etmektedir. Çünkü sokak sanatının özünde sanatın pazarlandığı sergi mekanlarıyla sergilendiği müzeler ve yerleşik değerlere karşı bir meydan okuma vardır. İşte bu çalışma, bu sıra dışı sanatçının hayatına ve çalışmalarına bir bakışla birlikte sokak sanatının sokaklardan sergi salonlarına ve müzayede mekanlarına taşınma sürecini de irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Banksy, sokak sanatı, Stencil, sergi salonları.

HIDDEN ARTIST OF STREET ART, BANKSY

ABSTRACT

Banksy is a street artist who is famous for his stunning murals in many different countries, mainly England. He is regarded as difficult for the art world, and is an artist who has made a mockery of the art galleries and showed the world's most influential 100 names together with Steve Jobs and Lady Gaga in Time magazine in 2010. Called "guerrilla artist", the artist gives messages about anti-war, environmentalist, advocating animal rights and criticizing consumption insanity. As an ordinary graphic artist from Bristol, his work adorns the walls of the Banksy celebrities who find buyers in six-figure figures at auction. The emergence of a new Banksy on the street can be a national news, people are waiting for hours in the queue for the latest exhibition and are nominated for the Oscar, "Exit Through the Gift Shop." This situation is in fact contrary to the spirit of street art, which is a stance against all kinds of marketing spaces created by the capital system. Because the essence of street art is a challenge to the artifacts and built-up values exhibited by the exhibition venues where art is marketed. This work will also examine the process of moving to the exhibition halls of street art and the auction venues with a glance at the life and work of this extraordinary artist.

Key Words: Banksy, street art, Stencil, exhibition halls.

SOKAK SANATI

Sokak sanatı muhalif kaynaklı anti disipliner sanata atıfta bulunur, kamu alanında yani sokaklarda uygulanan her türlü sanatı içerir. Bu tanım seksenlerin başında popülerlik kazanmıştır. Mural, graffiti, stencil (şablon), sticker (çıkartma), sokak işaretleri, video projeksiyon, sokak enstalasyonları, heykeller ve ses yerleştirmeleri de sokak sanatının içinde yer alan tür ve tekniklerdir. (Güneş, 2009: 5)

Sanat, oyun, protesto, yaramazlık ne dersiniz deyin, sokak sanatı artık dünyada bir şehrin yüzünü değiştiren bir olgu haline gelmiştir.

Sokak sanatı demek, sokakta büyüyen sanat demektir. Yani sözlük anlamıyla bile bu işle ilgili bir illegal durum söz konusudur. Sokak sanatı kültürü son 20-30 senede graffiti köklerinden başlayarak gelişip global bir harekete dönüşmüştür. Sık olarak politik veya sosyal bir açıklama içerirler, pek çok sokak sanatçısının amacı topluma açık bir mesaj vermektir. Geleneklere uymayan fikirleri topluma tanıtırlar ve çoğunluğu etkilerler.

Sokak sanatını yapanlar bireysel şöhretlerin peşinde değillerdir, sanat galerilerinde sergilenmeye 'layık' görülecek 'çerçevelemiş' düşüncelerin bir parçası olmak istemezler. Tek dertleri, kendilerinden izinsiz reklam panoları ve ilanlarla işgal edilen sokaklarını geri alabilmektir. Sokak sanatının yapısında yerleşik değerlere karşı bir meydan okuma vardır, genellikle yasal olmayan şekilde uygulandığı ve sanatçıların kimliklerini sakladıkları için çok daha kolay yanlış anlaşılırlardır.

BANKSY KİMDİR?

Dünyanın en esrarengiz sanatçılarından biri olan ve kendisiyle ilgili İngiliz olması dışında neredeyse hiçbir şey bilinmeyen efsanevi sokak sanatçısı Banksy ünlü olmayı reddedip, maskesi ardına saklandıkça dikkatleri daha çok üstüne çeken bir aktivisttir. Banksy adıyla bilinen sanatçının 1974 Bristol doğumlu olduğu iddia edilmektedir.

Başta İngiltere olmak üzere birçok farklı ülkede yaptığı çarpıcı duvar resimleriyle ünlenen bir sokak sanatçısıdır Banksy. O yirmi birinci yüzyılın nadir sanatçılarından birisidir, ünlü ama tanınmayan. Banksy'nin popülerliğinin en önemli sebeplerinden birisi de hala kim olduğuna dair kesin bir bilgiye sahip olunamıyor oluşudur. Bu anonimliğin kendisini yasaların ve sistemin mecburiyetlerinden korumak için gerekli olduğunu söyler. Bu geçmişte doğrudu ama kariyerinin bu noktasında pek çok şehir yeni bir Banksy'yi duvarlarında konuk etmeye gönüllü olacaklardır. O sanat dünyasına zor kabul edilmiş, müzelerle ve sanat galerileriyle dalga geçen, 2010 yılında Time dergisinin Steve Jobs ve Lady Gaga'yla birlikte dünyanın en etkili 100 ismi arasında gösterdiği bir sanatçıdır. "*Gerilla artist*" olarak anılan sanatçı çalışmalarında savaş karşıtı, çevreci, hayvan haklarını savunan ve tüketim çılgınlığını eleştiren mesajlar vermektedir. Bristol'den gelen sıradan bir grafiti sanatçısıyken eserleri müzayedelerde altı haneli rakamlara alıcı bulan Banksy ünlülerin duvarlarını süslemektedir. Yeni bir Banksy eserinin sokakta ortaya çıkışı ulusal çapta haber olabiliyor, en son sergisi için insanlar saatlerce kuyrukta bekliyor ve "Exit Through the Gift Shop" isimli filmi Oscar'a aday gösteriliyor. Bu durum aslında ortaya çıkışı kapital sistemin yarattığı her türlü pazarlama mekanlarına bir karşı duruş olan sokak sanatının da ruhuna

aykırı bir durum teşkil etmektedir. Çünkü sokak sanatının özünde sanatın pazarlandığı sergi mekanlarıyla sergilendiği müzeler ve yerleşik değerlere karşı bir meydan okuma vardır.

Anonim olarak kalmasıyla, kuşağının en başarılı sanatçılarından biri olmaya yardımcı olan bir gizem havası yaratmıştır. Bu hala bir gizemdir. Sanatçı, kimliğini hiçbir zaman açıklamayacağını söylemiştir. 2008'de bir gazete Banksy'yi Robin Gunningham olarak açıklamış fakat bu bilginin doğruluğu kesinleşmemiştir. (Ellsworth, 2015: 11)

Hiphop kültürüyle beraber 1970'lerin başında ortaya çıkan graffiti, zaman içerisinde birçok evrim geçirmiştir. 1980'lerde Pop Art akımından fazlaca etkilenmiş olan graffiti, stencil boyama adı verilen şablon tekniğini Pop Art'tan almıştır. Banksy'nin eserlerinin karakteristik özelliğini de bu teknikler oluşturmuştur.

Banksy, 1990'ların başında serbest bir graffiti sanatçısı olarak sokaklara resimler yapmaya başlamıştır. Londra ve Bristol'de yapmış olduğu graffiti sanatı ile ilk kez dikkatleri üzerine çekmiştir. Genelde eserlerinde anti-savaş, anti-kapitalist ve anti-kuruluş gibi düşünceleri görsel hale getirmesiyle ünlüdür. Her zaman krizin, çatışmanın ortasındaki insanların problemlerine dokunacak işler çıkaran, bir başka deyişle dünyanın kanayan yaralarına parmak basan bir tarzı olmuştur. Eserlerinde belli başlı imgeler kullanır, çocuklar, balonlar, yaşlılar, polisler, askerler ve maymunlar gibi...

Resim1: 2002, Kırmızı Balonlu Kız

Londra'nın birçok duvarını süsleyen Banksy'nin en bilindik eserlerinden olan bu eser *Kırmızı Balonlu Kız* ismiyle anılmaktadır. Bu eser "Her zaman umut vardır!" anlamını taşımaktadır. Madonna, Justin Bieber gibi isimlerin de Banksy hayranı oldukları bilinmektedir. Hatta öyle ki Justin Bieber'in kolunda bu kırmızı balonlu kızın dövmesi bulunmaktadır.

Kendisini sanat teröristi, hatta vandal olarak tanımlayan Banksy'e göre nasıl ki rap şarkıcıları müziklerinde kendilerini "nigger" kelimesi ile özdeşleştiriyorlarsa, graffiti sanatçıları da 'vandal' kelimesini kendileri için kullanmaya başlayacaklardır. Arkasında

kendilerini 'eğitimli vandal' olarak tanımlayan destekçileri ve takipçileri olduğu bilinmektedir. Kimilerine göre ise Banksy'nin 'eğitimli vandal' lakaplı gerilla sanatçılarında oluşan bir rgt vardır. Banksy'nin kamu malına zarar verdiğini düşünen ve yaptıklarını sanat eseri olarak görmekten çok terörist eylem olarak adlandıran hatırı sayılır bir kesim ile birlikte İngiliz hkmeti de, kimliğinin ifşa olması durumunda bir suçlu gibi yargılanacağını öngörmüşlerdir. Bu tehdit Banksy'nin kimliğini açıklamaması için bir başka neden olarak sunulabilir.

Resim 2: Tatil Enstantaneleri, Filistin, 2005.

Resim 3: Tatil Enstantaneleri, Filistin, 2005.

Banksy'nin dünyanın en büyük açık hava hapisanesi olarak tanımladığı Filistin'deki duvarların üzerine "Tatil Enstantaneleri" adını verdiği dokuz adet iş bırakmıştır. Bu işleri yaparken yaşlı bir adamla arasında geçen diyalogu sanatçı şöyle aktarır.

Yaşlı Adam: Duvarı boyadın, onu güzel yaptın.

Banksy: Teşekkürler

Yaşlı Adam: Biz duvarın güzel olmasını istemiyoruz, biz duvardan nefret ediyoruz, evine git.

Resim 4: Tatil Enstantaneleri, Filistin, 2005

Yukarıdaki üç eser Banksy'nin Batı Şeria'da İsrail'in intihar bombacılarına karşı güvenlik gerekçesiyle kurmuş olduğu 680 kilometrelik güvenlik duvarının üzerine yaptığı dokuz eserden üç tanesidir. Duvarın İsrail tarafında bulunan bu çizimlerle Banksy İsrail'in inşaatını tiye almıştır. İlk resimde duvara açılmış hayali bir deliğin içinden görünen cennetvari bir plaj resmi, bir diğerinde ise İsviçre'yi andıran türden bir dağ manzarası bulunmaktadır. Bu resimleri çizdiği sırada can güvenliği bulunmadığını ve İsrail askerleri tarafından silahla tehdit edildiğini sözcüsü aracılığıyla duyurmuştur.

Resim 5: Kız ve Asker, Beytullahim, 2007.

Kız ve Asker adındaki bu eser İsrail duvarının Beytullahim bölgesine resmedilmiştir. Banksy, 'Santa's Ghetto' sergisinin tanıtımında bu resmi kullanmıştır. Sergi için Beytullahim bölgesini seçmiş olmasının nedenini, buranın İsa'nın doğum yeri olması ve aynı zamanda tüm insan hakları ihlalleri iddialarının da merkezi olması, şeklinde açıklamıştır.

Resim 6: Hizmetçi, Londra, 2008.

Londra'nın kuzeyinde Chalk Farm'de bulunan bir duvar graffiti si olan *Hizmetçi* sonradan Doğu Londra'daki V&A Çocukluk Müzesi'nde sergilenmiştir. Bu eserden oluşturulan bir şablon, 2008'in Aralık ayında New York'ta bir Sotheby's açık arttırmasında 1.870.000 dolar rekor fiyat etiketiyle satılmıştır. Kendisinin en pahalı eseri olarak bilinir.

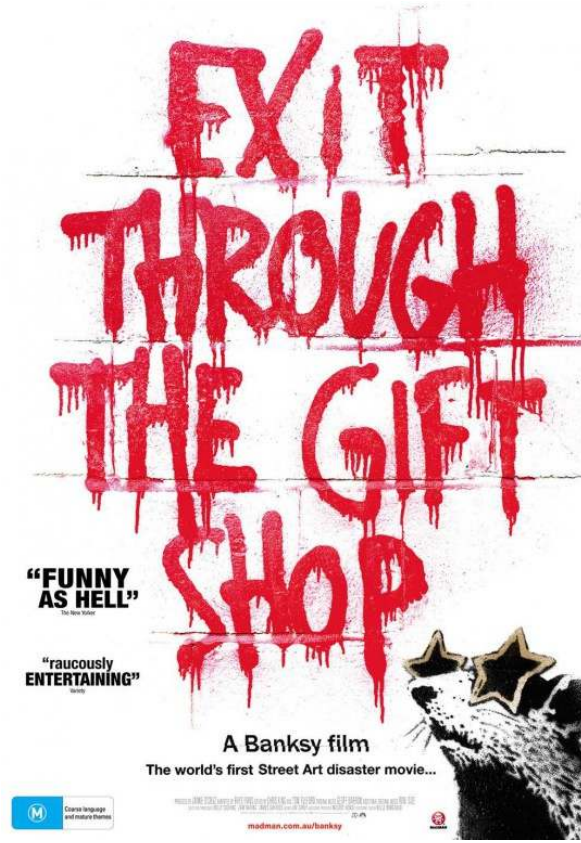
Resim 7: Parking, 2010.

Banksy'nin Los Angeles'da bulunan bu eseri lokal bir grup tarafından otoparkın park alanına çevrilmesi konusundaki çabalarına ışık tutmuştur.

EXIT THROUGH THE GIFT SHOP (ÇIKIŞLAR HEDİYELİK EŞYA DÜKKANINDAN)

Banksy'nin hayatını anlatan *Exit Through The Gift Shop* filminin prömiyeri 2010 yılında Sundance Film Festivali'nde yapılmıştır. Banksy'nin bu prömiyere gelip gelmeyeceği büyük tartışma konusu yaratırken, Banksy prömiyere bir mesaj yollayarak katılmayı seçmiştir. Mesajda şunlar yazar: "*Bayanlar, baylar ve yayıncılar... Sanatın saf heyecanı ve ruhunu aktaran bir film yapmaya çalışmak çok zor bir iştir. Bu yüzden hiç zahmete girmedik. Bu basitçe gündelik hayatın bildiğimiz hikayesidir. İzlemek üzere olduğunuz şey gerçektir, özellikle de yalan söylediğimiz kısımları...*"

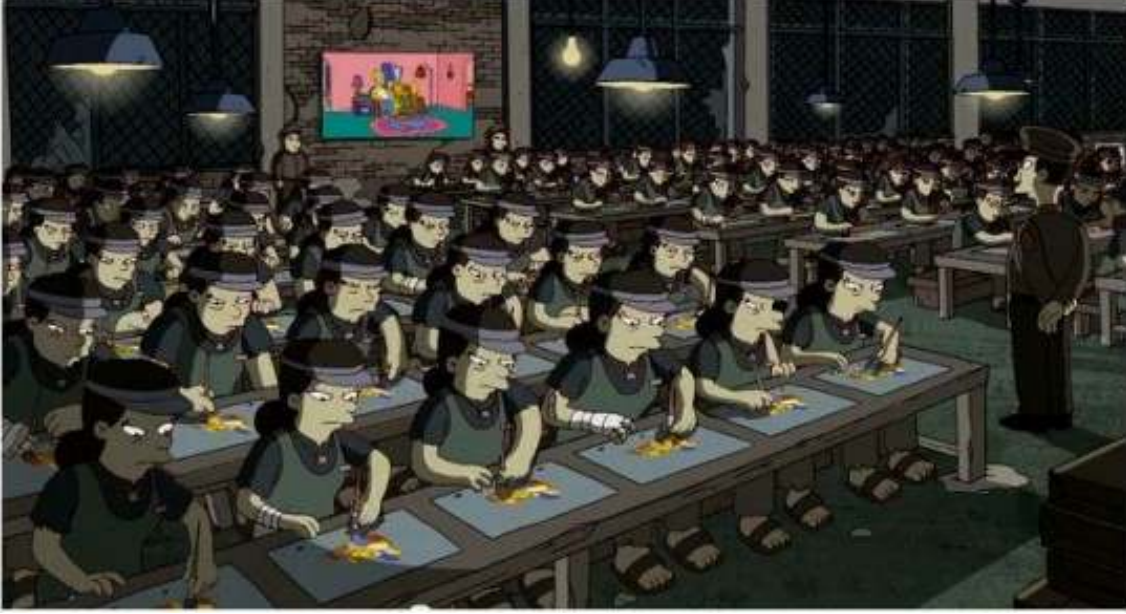
Resim 8: Exit Trthrough The Gift Shop, 2010.

BANKSY VE SİMPSONS İŞBİRLİĞİ

2010 Ekim tarihinde dünyaca ünlü çizgi dizi Simpsons'ın açılış bölümünü aykırı sokak sanatçısı Banksy yapmıştır. Banksy her zamanki ağır eleştirilerini ve kara mizah üslubunu burada da korumuştur. *Simpsons* dizisi önce sevimli bir girişle başlamış ancak Banksy dokunuşuyla karanlık ve eleştirel bir boyuta geçmiştir.

Simpsons tarihinde o zamana kadar bir ilk olarak kaydedilen çocuk işçi istismarından, hayvan hakları istismarına kadar pek çok problem trajikomik bir üslupla eleştirilmiştir.

Bu eleştirel yaklaşımın izleyicileri ve hatta animasyon departmanını fazlasıyla rahatsız ettiği iddia edilmiştir.

Resim 9: Banksy'nin hazırladığı Simpsons çizgi dizisi açılış bölümü, 2010.

Bu sahne Asya'da kötü şartlar altında çalıştırılan işçilere gönderme amaçlıdır. Kore'nin animasyon stüdyolarıyla çok daha ucuza çalışan ve de işçi çalıştıran Amerikalı dizi yapımcılarına eleştiri niteliğindedir. İnce göndermelerle dolu ve kasvetli ama aynı zamanda dahice hicivlerle bezenmiş bir giriş hazırlamıştır Banksy.

Mayıs 2010'da ise bir fotoğrafçı Detroitte 1956'da kapanmış bir fabrikanın bahçesindeki yıkıntılar arasında bu fotoğrafı çekti, bu bir Banksy işiydi. Resimde elinde boya kutusu tutan bir çocuk vardı ve yanındaki duvara şu yazılmıştı "I remember when all this was trees" "Buraların hep ağaç olduğunu hatırlıyorum"

Resim 10: Buraların Hep Ağaç Olduğunu Hatırlıyorum, Detroitte, 2010.

Bu resmi bu kadar dokunaklı yapan etrafının kentsel bir harabeyle kuşatılmış olmasıydı. Fotoğrafçının bu fotoğrafı bir galeri sahibine göstermesiyle birlikte birkaç gün sonra yanlarında duvarcı testeresi, mini bir traktör ve kamyonla birlikte eski fabrika sahasına gittiler. Usta başından izin alarak duvarı yerinden söktüler, fakat yıkıntı alanının sahipleri daha sonra eserin kendi izinleri olmadan alındığını iddia ederek geri istediler ve yüz bin dolar talebiyle mahkemeye başvurdular. “Davalıların hareketleri duvar freskinin haksız şekilde mülk edinilmesi suretiyle yasadışı bir komplo oluşturuyor.” Banksy’nin resminin mahkemeye taşınma şekli çok ilginçtir, bir grafiti resminden duvar freskine terfi etmiştir.

Resim 11: Çocuk İşçi, 2013.

Banksy’nin eserlerinden biri olan “Çocuk İşçi” Uzakdoğulu bir çocuğun İngiliz bayrakları dikerkenki halini göstermektedir. İngiltere’de çocuk işçi çalıştırıp fason üretim yapılan skandala yapmış olduğu bir göndermedir bu. Bir gece aniden duvardan çalınan bu eser, sonrasında Miami’de bir açık arttırmada 450.000 pound gibi bir satış rakamıyla alıcı bulmuştur. Bu durum mahalle sakinlerini çileden çıkarmış olsa bile, ‘sokaklar herkesindir’ mantığı ile çalan kişi ve ya kişiler üzerinde herhangi bir suç duyurusunda bulunulmamıştır.

MÜZE VE SANAT KURUMLARINA YAPTIĞI SANATSAL PROTESTOLARI

Brooklyn Müzesi, British Museum, Tate Britain, Metropolitan Museum of Art gibi dünyanın önde gelen sanat kurumlarına kendini sakladığı kıyafetlerle girip duvarlara klasik eserleri kendince yorumladığı eserler yapıştırdı ve hiçbirinde yakalanmadı. Hatta birçoğunda bıraktığı eserler günler sonra farkedildi. Londra Hayvanat Bahçesi’ndeki fil kafesine “Dışarı çıkmak istiyorum. Burası çok soğuk, sıkıcı, üstelik de bakıcı pis kokuyor” yazısını bıraktı.

Resim 12: Metropolitan Müzesine kendi yaptığı işi asarken kendini fotoğraflatmıştır. 2005

Banksy verdiği bir röportajında sergi mekanları ve müzelere ilişkin şu sözleri sarf etmiştir. Bence bir müze gidip de bir sanat eserine bakmanız için kötü bir yer; çünkü bir sanat eserine dair olabilecek en kötü bağlam bir başka sanat eseri.

Bir eleştirmenin de dediği gibi "Banksy olağanüstü bir yetenektir ve Tate'ten telefon beklememektedir çünkü Tate'i çoktan aşmıştır bile."

Resim 13: Metropolitan Müzesine bıraktığı işi, 2005.

Resim 14: British Museum'a bıraktığı işi, 2005.

Banksy British Museum'a illegal yollarla bıraktığı bu eserin altına "Post Kaotik Döneme Aittir" şeklinde bir yazı bırakmıştır. Müze görevlileri ve ziyaretçiler uzun süre bu eseri farketmemiş ve 8 gün boyunca asıldığı yerde kalmıştır. Bugün müzeyi ziyaret edenler bu eseri müzede görebiliyorlar çünkü eser yönetimin kararıyla müzenin kalıcı koleksiyonuna dahil edilmiştir. Aslında mekânsal anlamda bir sokak sanatçısı eserlerini sokağa bırakır ve o eser artık sokağa aittir, Banksy'nin illegal yollarla müzelerin duvarına bıraktığı işler de bu çelişkiyi yansıtır çünkü o müzelerin hiçbirisinde bir sokak sanatçısının işi yoktur, müzeler bu sanatçıları kapılarından içeri almazlar, hatta sanat olarak bile kabul etmezler.

BANKSY'NİN SATIN ALINAN ESERLERİ

Resim 15: Kissing Coppers, Brighton, İngiltere, 2005.

İngiltere'nin Brighton kentinde bulunan Prince Albert Pub'ın duvarına çizilmiş olan eseri satın alan kişinin ismi açıklanmamıştır. Miami'de açık arttırmada 573 bin dolara satılmış olduğu bilinmektedir. Banksy bu eserinde aşkın, hangi türde olursa olsun özgür olması gerektiğinin ve toplum tarafından kabul görmesi gerektiğinin altını çizmektedir.

Resim 16: Harap Edilmiş Telefon Kulübesi, 2005.

Banksy'nin yapmış olduğu *Harap Edilmiş Telefon Kulübesi* heykeli, balta ile yaralanmış, kanlı bir görüntüye sahiptir. Farklı eyaletlerde de bu tarz acı çeken telefon kulübeleri heykelleri mevcuttur. Londra'da Soho Meydanı'nda sergilenen bu özel parça, Şubat 2008'de New York Sotheby's'de 605.000 dolara satılmıştır.

Resim 17: David, 2007.

Banksy'nin *David* adı verdiği neredeyse insan boyutunda olan bu eseri cam ilyaftan yapılmıştır. Michelangelo'nun ünlü heykelini onun anısına revize etmiştir, kişisel dokunuşunu vurgulamak içinse David'e bomba imha ceketi giydirmiştir. 2007 Ekim ayında Londra'da 416.742 dolara satılmıştır. 2009'da Banksy tekrar bu heykelden yapmış, bu kez yüzüne bir eşarp takıp, intihar ceketi giydirmiştir.

Resim 18: Rats Merit Unconditional Love, İngiltere, 2006.

BANKSY'NİN DİSNEYLAND'I DİSMALAND

Banksy İngiltere'de terk edilmiş bir spor merkezini geçici sergi alanına çevirdi. Banksy'nin "*küçük çocuklara uygun olmayan aile eğlence parkı*" diye tanımladığı parkta, azrailin çarpışan arabalarla eğlendiği ya da Cinderella'nın bal kabağı arabasında korkunç bir kazaya uğradığı eserler sergileniyor.

Resim 19: Dismaland, 2015.

Sergi alanındaki bir çadırda katılımcılar otobüs duraklarındaki reklam panolarının kilitlerini nasıl açabileceklerini öğrenip 5 paunda panoları kırmak ve reklamları propaganda posterleriyle değiştirmek için gerekli olan aletleri satın alabiliyorlar.

Resim 20: Dismaland, 2015.

Resim 21: Dismaland, 2015.

Dismaland'a ilişkin yayınlanan resmi duyuru bile başlı başına bir eleştiri niteliğindedir.

"Sıradan bir aile gezintisinin ruhsuz, şekerle kaplanmış banallğine bir alternatif mi arıyorsunuz? Ya da biraz daha ucuz başka bir yer mi. O hâlde burası tam da size göre; akılsızca bir 'gerçeklerden kaçış eyleminden' kaçabileceğiniz kaotik bir yeni dünya.

Bu etkinlik yetişkinlere yönelik temalar, rahatsız edici görsellik, flaş ışıklarının genişletilmiş bir kullanımı, duman efektleri ve küfür içerir. Aşağıdaki nesnelere getirilmesi kesinlikle yasaktır: bıçaklar, sprey boyaları, yasadışı uyuşturucular, ve Walt Disney şirketinden gelen avukatlar."

THE WALLED OFF HOTEL - DUVARLA ÇEVİRİLİ OTEL

2017 yılında Banksy uzun zamandır boş duran ve günde 25 dakika güneş alan bir binayı kendi sanat eserleriyle dekore ederek bir sanat eserine çevirdi ve otel olarak hizmete açtı.

Beytüllahim'deki 'The Walled Off (Duvarla Çevrili)' Otel, İsrail'in işgal altındaki Batı Şeria içinde ve çevresinde ördüğü tartışmalı duvara bakıyor. Otel "dünyanın en kötü manzarasına sahip olmakla" övünüyor.

İsrail duvarın 'terör saldırılarını' engellemek için gerekli olduğunu savunuyor, Filistinliler ise duvarın araziye el koymanın bir aracı olduğunu savunuyor. Uluslararası Ceza Mahkemesi duvarı "yasa dışı" ilan etti.

Otelin odaları da Banksy'nin çoğunluğu çatışmayla ilgili olan çalışmalarıyla donatıldı.

Resim 22: The Walled Off Hotel, 2017

Otel bir yandan sanat galerisi, diğ er yandan da siyasi beyan işlevi görüyor.. Banksy yaptığı yazılı basın açıklamasında “Bundan 100 yıl önce Filistin topraklarının İngiltere’nin kontrolünde olduğunu” belirtti ve bölgenin 1948 yılına kadar manda yönetiminde olduğu için otelin dekorunda da İngiliz stiline kullanıldığını ifade etti.

Resim 23: The Walled Off Hotel, 2017.

BIR UYGULAMA: BANKSY LONDON TOUR

Bir cep telefonu uygulaması olan ‘Banksy London Tour’, belli bir ücret karşılığında kullanıcılara Londra’nın sokaklarında Banksy’nin eserlerinin yerlerini harita üzerinde gösteriyor. Neredeyse bir galeride geziyormuşçasına, her eserin hangi sokakta, hangi caddede, hangi duvarda bulunduğunu gösteren uygulama, aynı zamanda eserlerin belli başlı özelliklerini, resimleriyle beraber tanıtıyor.

Resim 24: <http://banksylondontourapp.co.uk/>

BANKSY'NİN SON İŞİ BREXIT YORUMU

Banksy son işini İngiltere'nin Dover şehrinde bir binanın duvarına yaptı. Duvar resminde bir işçi AB Bayrağı'nda yer alan 12 yıldızdan birini parçalıyor.

Resim 25: Banksy'nin en son işi, Brexit yorumu, Dover, İngiltere, 2017.

Duvar resmindeki işçinin yıldızlardan birini parçalamasıyla bayrağın tümünde ilk bakışta fark edilmeyen 'çatlaklar' oluştuğu dikkat çekiyor, Brexit ile tüm birliğin parçalanma sürecine girdiğine yönelik bir mesajın verilmek istendiğini buradan anlayabiliyoruz.

BANKSY İLE İLGİLİ İNTERNET SİTELERİ

Banksy'nin çalışmalarından örneklerle ulaşılabilecek sitelerin başında kendi resmi sitesi gelir, www.banksy.co.uk yeni bir Banksy ortaya çıkmışsa birkaç gün sonra bu siteye konulur.

Banksy'i takip edebileceğiniz diğer siteler ise www.urbanartassociation.org, www.thebanksyforum.com, www.flickr.com/groups/banksy ve www.banksy-prints.com dur.

SONUÇ

Sonuç olarak Banksy bir sokak sanatçısıdır ve eserlerini asıl bıraktığı yer ve mekan açık hava ve sokaklardır, eserlerini sokaklara bırakırken herhangi bir maddi karşılık beklemez, bu sokak sanatının da ruhunu yansıtan bir tavidir, bu tavır her türlü mekana bir başkaldırıdır. Özellikle de sanatın sergilenip ticari bir meta olarak sunulduğu sanat galerileri ve müzelere karşı bir tavidir. Öte yandan Banksy özelinde mekan kullanımı durumunu ele aldığımızda Banksy'nin hem bu durumu desteklediğini hem de tam tersi oluşumların içinde de yer aldığını görmekteyiz. Mesela müze ve sanat galerilerini eleştirel bir tavırla gerçekleştirdiği ve illegal yollarla müzelere bırakıp yerleştirdiği işlerinde bu mekanları eleştirel tavrını görüyoruz. Ama öte yandan Banksy'nin büyük bir ekiple çok profesyonelce çalıştığını tasarımı kendi oluşturduğu özel mekanlarda işlerini sergilediğini de biliyoruz, Dismaland ve The Walled Hotel bu sergileme mekanlarına örneklerdir. Ticari manada ise işlerini pazarlayan özel bir ekiple çalışmaktadır, menejeri Steve Lazarides vasıtasıyla çalışmalarını açık arttırmalarda ve sanat galerilerinde koleksiyonerlere astronomik rakamlara satılmaktadır. Aslında Banksy sergileme mekanları kullanma konusunda kesin çizgilere sahip bir sanatçı değildir, işlerini insanlara tanıtan ve popüler olmasını sağlayan mekan sokaklardır ve halen işlerini sokağa bırakmaktadır. Sokak sanatçısı tavrını bu yönüyle kaybetmemiştir, fakat bunun yanında satış amaçlı işlerini gönderdiği açık arttırmalar ve sanat galerileri de vardır. Sokaklar dışında işlerini sergilemem tavrı yoktur, kendi işlerini sergilemek istediğinde bunu belli bir konsept dahilinde yapmaktadır. Banksy bunu başından beri planlıyor muydu bilemiyoruz ama buradan baktığımızda sokaklarda başlayan hikayesi bugün sanat ve ticaret arasında bir denge kurabilmiş gibi gözükmektedir. Hem kim olduğunu hala gizleyerek anonim ve özgür bir sanatçı kimliğine sahiptir ve hala işlerini sokak sanatının ruhuna uygun şekilde illegal yollarla sokaklara bırakmaktadır hem de popülerliği sayesinde bir sanat fenomenine dönüşmüş ve yaptığı işleri astronomik fiyatlara satabilmektedir. Herşeye rağmen Banksy'nin yapmış olduğu resimler incelendiğinde vermek istediği temel mesajın; tüketim toplumu çılgınlığına bir tepki ve savaş karşıtlığı olduğu görülebilir. Ayrıca bir dönem kendisiyle çalışmak isteyen Nike firmasına vermiş olduğu hayır cevabı ise Banksy'nin anarşist ruhu konusunda ne kadar samimi olduğunun bir göstergesidir.

KAYNAKLAR

Güneş, Şinasi. 2009. *Street Art*, Artes Publishing, İstanbul.

Ellsworth, Will .2015. *Banksy, Duvarın Ardındaki Adam*, Hayalperest Yayınları, İstanbul.

<http://www.themaggar.com/duvarlarin-efendisi-banksy/>

<https://onedio.com/haber/gizemli-sokak-sanatcisi-banksy-tarafindan-yapilmis-127-yaratici-sanat-eseri-336936>

<http://www.birinciblog.com/gercek-bir-sokak-sanatcisi-banksy/>

<http://www.biography.com/people/banksy-20883111>

Resimlerin Kaynakçası

- 1- <http://www.themaggar.com/duvarlarin-efendisi-banksy/>
- 2- <http://www.museedeslettres.fr/qui-est-banksy-lartiste-anonyme-au-pochoir/>
- 3- <http://banksyworld.blogspot.com.tr/2012/10/banksy-graffiti-in-palestine.html>
- 4- <http://www.themaggar.com/duvarlarin-efendisi-banksy/>
- 5- <http://www.themaggar.com/duvarlarin-efendisi-banksy/>
- 6- <https://www.stencilrevolution.com/banksy-art-prints/maid-in-london/>
- 7- <https://www.canvasartrocks.com/blogs/posts/70529347-121-amazing-banksy-graffiti-artworks-with-locations>
- 8- <http://www.themaggar.com/duvarlarin-efendisi-banksy/>
- 9- <http://www.dailymail.co.uk/tvshowbiz/article-1319517/Banksys-Simpsons-Korean-sweatshop-opening-sequence.html>
- 10- <https://news.artnet.com/market/detroit-banksy-a-bust-at-auction-336592>
- 11- <https://finart-leblog.com/2013/02/22/affaire-du-banksy-volatilise-lart-urbain-au-pied-du-mur/>
- 12- https://www.wired.com/2006/11/banksy_infiltra/
- 13- <https://www.emaze.com/@AOIRQWIO/BANKSY-/-ANGLAIS>
- 14- <http://www.mimdap.org/?p=8396>
- 15- <https://www.justcollecting.com/miscellania/banksys-kissing-coppers-mural-hammers-for-575-000-in-miami>
- 16- <https://www.canvasartrocks.com/blogs/posts/70529347-121-amazing-banksy-graffiti-artworks-with-locations>
- 17- <http://www.themaggar.com/duvarlarin-efendisi-banksy/>
- 18- https://thumbs-prod.si-cdn.com/sG_fXTrGHeMfr8WiSilmI-nEZM=/fit-in/1072x0/https://public-media.smithsonianmag.com/filer/Art-Attack-rats-unconditional-love-9.jpg
- 19- <http://cultoalmagazine.com/?p=584>
- 20- <https://www.theguardian.com/artanddesign/2015/aug/20/banksy-dismaland-amusements-anarchism-weston-super-mare>
- 21- <http://www.thisiscolossal.com/2015/08/dismaland/>
- 22- <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/banksy-hotel-west-bank-palestinian-territory-israel-worst-view-world-local-residents-barrier-fence-a7631556.html>
- 23- <http://walledoffhotel.com/rooms.html>
- 24- <https://www.gravitywell.co.uk/work/banksy-bristol-london-tour-app/>
- 25- <http://www.designboom.com/art/banksy-dover-eu-mural-brexit-england-05-08-2017/>